

gik ud fra, at Ordføreren har Ret i den paa private Fortællinger støttede Mening, at Eiendommen nu skulde kunne sælges til en Priis af 10,000 Rb., for at kunne være skadesløs, maatte have i Erstatning en Sum netop af den Størrelse, som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (S. Hage) og jeg have tilladt os at foreslaae, nemlig 14,000 Rb.; dersom vi derimod kun give ham en Erstatning af 10,000 Rb., og Eiendommen uden Monopol forudsættes at være 10,000 Rb. værd i Handel og Wandel, saa vil den paa-gjældende Mand altsaa have tabt 4000 Rb., fordi han i Tillid til, at der af Staten var givet ham en vis Eneberettigelse, har anvendt et Beløb af c. 24,000 Rb. paa den Eiendom. Men det er endvidermere noget dristigt saales- des at gaae ud fra, at Eiendommen skulde være 10,000 Rb. værd i Handel og Wandel, naar der foreligger et Skjøn om, at Eiendommen ved Auktion uden Monopol kun vil kunne udbringes til 6000 Rb.; dog end mindre rigtigt forekommer det mig at være, naar man som den ærede Ordfører gaaer ud fra, at Eiendommen uden Monopol skulde ved Salg kunne udbringes til 4000 Rb. mere, end Taxationsmændene have antaget; og da ikke bestmindre fremdeles gaaer ud fra, at den med Monopol ved Salg ikke skal kunne udbringes til mere end det, som Taxationsmændene have anført, nemlig 20,000 Rb. og paa den Maade kommer til det Resultat, at Erstatningen skal være 10,000 Rb. Vil man i den ene Henseende lægge Skjønnsforretningen til Grund, saa bør man dog ogsaa gjøre det i den anden Henseende. Naar Taxationsmændene have yttret den Mening, at Eiendommen med Monopol ved Auktion vil kunne udbringes til 20,000 Rb. og uden Monopol til 6000 Rb. og Manden derfor efter denne Beregning skulde have 14,000 Rb., saa synes det mig ikke, at det gaaer an at sige, som den ærede Ordfører gjorde. Taxationsmændene have meent, at Eiendommen med Monopol vil ved Auktion kunne udbringes til 20,000 Rb., det fastholde vi, men derimod fastholde vi ikke deres Ansættelse om, at den uden Monopol kun kan udbringes til 6000 Rb., idet vi sige, at den kan udbringes til 10,000 Rb., og 10,000 Rb. fra 20,000 Rb. giver netop

10,000 Rb., som vi ansætte Erstatningen til. Det er neppe en rigtig Fremgangsmaade. Den Fremgangsmaade, som Skjønsmændene have brugt, forekommer mig iøvrigt at være den rette. Naar der er Tale om at tagere den Værbi, et Monopol har, synes det mig at være rigtigt, at man undersøger, hvilken Nettoindtægt Eiendommen med Monopol maa antages at give Manden, og at man derefter undersøger, hvilken Indtægt Eiendommen kan antages at ville give uden Monopol. Forskjellen mellem disse to Indtægter maa da siges at være Monopolets Værdi. Der er ganske vist et Moment, som kommer frem under den hele Sag og særligt her, nemlig hvor stor endeel af Næringen der kan antages at ville gaae bort fra Eiendommen, naar Monopolet hæves; og naar denne Afgang i Betænkningen er ansat til det Halve af Næringen, saa er dette ganske vist noget vilkaarligt; men i disse Forhold kan der jo aldrig være Tale om Andet end et Skjøn, og forsaavidt ogsaa Vilkaarlighed. Min ærede Medforslagsstiller og jeg have iøvrigt ikke foreslaaet, at man skulde bevilge den Sum, som Taxationsmændene ere komne til ad denne Vej; thi da skulde vi have foreslaaet, at der skulde gives Ministeriet Frihed til at disponere over circa 16,000 Rb.; men vi have foreslaaet en Sum af 14,000 Rb. stillet til Ministeriets Raadighed, hvilket svarer til det lavere Beløb, hvortil Taxationsmændene ad en anden Vej ere komne. Vi ere gaaede ud fra, at naar man overhovedet nævner Duffe om, at Monopolet skal afløses, og i Forbindelse dermed naturligtvis paa ingen Maade vil gaae den paa-gjældende Mand for nær eller paa en Maade drive ham til at lade sig udløse imod en forringe Erstatning ved at bringe ham ind under Trykket af muligvis nedadgaaende Conjuncturer, saa maa man stille en saadan Sum til Ministeriets Raadighed, at der kan være begrundet Udsigt til, at Manden vil kunne lade sig nøje dermed og det Tilsligtede naaes; men paa den anden Side have vi heller ikke villet stille en større Sum til Disposition; end man kan antage, at Manden vil gaae ind paa og i det Hele taget være fyldestgjort ved. Det er min fulde Overbeviisning, at man ved at vedtage Fleertallets Forslag i Virkeligheden gjør